

Dobrý den, přeji vám moc hezký den :-))))

Na úvod vám chci hooooodně moc poděkovat za velikánskou spolupráci. Jste pro me suprová třída a já jsem moc ráda, že vás učím. Ze všech tříd máte nejlepší výsledky, nejvíc se snažíte, nejlepší přístup Vážím si toho

Máme všichni se školou náročnější období. Vím, že je toho na vás navaleno hodně, opisujete, přepisujete, hledáte, plníte k tomu úkoly.... všechno to děláte sami. Člověk by neřekl, jak toto domácí studium dává zabrat. Už jenom to focení a posílání přes pc. Unavuje to, stále dokola a už moc ani asi nebaví. Bohužel to není období prázdnin a volna, učivo musíme nějak společně zvládnout. Snažím se, abychom neměli velké mezery a hodně pak dohánět. I v Nj. Přiznám se, že i já sama mám stále co dělat a nejvíc se potýkám s pc. Musím se na něm zvládnout naučit najednou rychle kupu věcí, takže jsem na tom podobně jako vy. :-)))

Dějepis - tento týden

- vytiskněte si zápis, vlepťe do seš., nebo opište - první dvě strany
- zbytek máte text s obrázky – je to místo výkladu, takže přečíst
- na některých stranách máte videa, pusťte si je, jsou krátká, dané video je o tématu, které je na té stránce
- jiné úkoly nemáte, budou k tomu příště.
- kdo má na poslání dosavadní, dodejte

Mail andrea.jaresovazsblat@gmail.com

Relaxujte, chodte do přírody za sluníčkem, na vzduch .. načerpat novou energii, sílu, radost a hlavně buďte v pohodě a zdraví :-))))))

manž. Blanka z Valois, Anna Falcká, Anna Svídnická, Eliška Pomořanská

- 35. panovník na č. trůnu, 12. č. král, 1. císař
- nar. 1316 v Phe, syn Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny, křtěný Václav
- dětství po roztržce rodičů izolován od matky na Lokti a Křivoklátě
- mládí - výchova v cizině, hlavně v Paříži, studium na univ. - mluvil 4 jazyky
- od r. 1333 v Čechách, **1334-1346 markrabě moravský** – spravoval zemi za otce
- r. **1355 – císařem**
- r. **1346 - č. králem**
- obratnou sňatkovou politikou **rozšířil území státu**
- posílil **nezávislost na říši**, velký **hospod. a kult. rozkvět**
- nová státoprávní instituce – tzv. **Koruna česká**, zahrnovala č. král. + vedl.země
- nastolil rovnováhu polit. sil v zemi – král se opíral o nejv. šlechtu(úřady), církev (vzdělané duchovenstvo a královská města (zdroj příjmů daně, obchod, stříbro)
- 1355 – Majestas Carolina** – návrh zemského zákoníku na omezení výsad šlechty, nepřijat, nechal shořet
- **1344 – povýšil biskupství na arcibiskupství** , Arnošt z Pardubic
- **1348 - založil univerzitu**
- založil **církevní a světské stavby** – Karlštejn, chrám sv. Víta, most, Nové město pražské, got. Královský palác

- **1356 – Zlatá bula Karlova** – vydal říšský zákoník – stanovil výsadní postavení č. krále a státu v říši
- v **říšské politice** – spolupráce s papežem, navazoval na tradici Karla Velikého
- **úcta k přemysl. tradici, sv. Václavu** – patron, symbol státu, tzv. Svatováclavská koruna
- všestranný **rozkvět vědy a vzdělanosti** – kromě klášterních škol i městské, na venkově farní
 - výrazné uplatnění češtiny v liter.

Vita Caroli – Karel IV. autorem vlastního životopisu

- zemřel 29. 11. 1378 (63), pochován v hrobce č. králů v chrámu sv. Víta
- v této době začínají a objevují se první **příznaky hluboké společenské a morální krize**, Období prosperity později vystřídala éra stagnace, která se přeměnila v úpadek a vyústila v boj – husitství
- po smrti Karla IV. byla na základě jeho závěti **říše rozdělena mezi jeho potomky**.
Co mělo zůstat nedílným celkem, roztříštil

KAREL IV. (1346 - 1378)

- narozen roku 1316 v Praze jako Václav, syn Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny
- ve třech letech odebrán matce, do sedmi let pobýval na hradech Loket a Křivoklát
- vychováván na francouzském dvoře (od 7 let)
- francouzský král **Karel IV.** – Václavův strýc (podle něj přijal Václav při biřmování jméno Karel)
- pobyt ve Francii – vladařská a kulturní inspirace, vzdělával se, účastnil se přednášek na univerzitě v Sorboně
- rok 1333 - povolán otcem zpět do Čech – titul markrabě moravský, správa Moravy, ale i Čech

- „.... řečený král měl pak dvě provdané sestry: první provdal za krále uherského Karla prvního, a ta zemřela bezdětná; druhou pak dal za manželku Karlovi, králi francouzskému. V době jeho vlády ve Francii, léta od vtělení Páně 1323, poslal mne řečený již můj otec k jmenovanému králi Francie, když jsem byl v sedmém roce svého chlapectví; i dal mne onen francouzský král od biskupa biřmovat a dal mi stejné jméno, jako měl on, totiž Karel. I dal mi za manželku dceru Karla, svého strýce, jménem Markétu, zvanou Blanka. A toho roku zemřela bez dětí manželka králova, sestra mého otce...

- Karel IV. Vlastní životopis, kapitola

Těžké dětství

Karlovy byl sotva čtvrt rok, když ho jeho matka musela skrýt u svého přítele Viléma Zajíce na hradě Křivoklátě. Později se to ale Elišce zdálo nebezpečné a tak spolu se svým synem Václavem uprchla na dobře opevněný hrad Loket.

Začátkem roku 1319 král Jan přemohl obranu Lokte. Vyhnal svou ženu i s jejími dvěma dcerami a malým synem Přemyslem, aby zajal svého ani ne tříletého syna Václava.

hrad Loket

MLÁDÍ KARLA IV.

Jako malý čelil Karel rozporům svých rodičů, které zapříčinily, že byl malý princ odloučen od matky a ukryván na hradě Loket a poté na Křivokláte.

V roce 1323 ho otec předal na výchovu francouzskému dvoru. Ve Francii na pařížské univerzitě studoval Karel svobodná umění a učil se vladaření. Uměl číst a psát, to nebylo v té době u panovníků běžné. Ovládal latinu, francouzštinu, italštinu a němčinu. Po francouzském králi Karlu IV., který byl jeho kmotrem, přijal jméno Karel.

Ještě jako hodně mladý se Karel oženil se stejně mladou Blankou Alois. Jejich sňatek byl předem domluven. Ve Francii a v Lucembursku strávil Karel sedm let. Poté spravoval severoitalské državy svého otce.

Česká šlechta požadovala v roce 1333 po Janu Lucemburském, aby se Karel ujal vlády v zemi. Král jim vyhověl a synovi udělil titul moravského markraběte. Svého syna příliš v lásce neměl, bál se jeho silné konkurence.

<https://edu.ceskatelevize.cz/mladi-karla-iv-5e441a6cf2ae77328d0a6c74>

- 1323 ... Karel odvezen 4. dubna do Paříže na dvůr francouzského krále, zde při bitmování přijímá jméno Karel. 8. května zasnouben (oddán) s Blankou z Valois
- 1330 ... na jaře opouští Paříž se svou chotí Blankou a odjíždí do Lucemburska. Téhož roku 28. září umírá na Vyšehradě jeho matka Eliška
- 1331 ... Karel na jaře povolán do Itálie, aby zde spravoval Lucemburskou državu v Lombardii
- 1333 ... Karel se vrací 30. října do Čech a stává se v lednu následujícího roku moravským markrabětem

• jako mladý (1331-1333) byl svým otcem Janem pověřen funkcí mistodržitele v severoitalských lucemburských državách (= územích, která Lucemburkové ovládali, ale nebyla jejich domovskými)

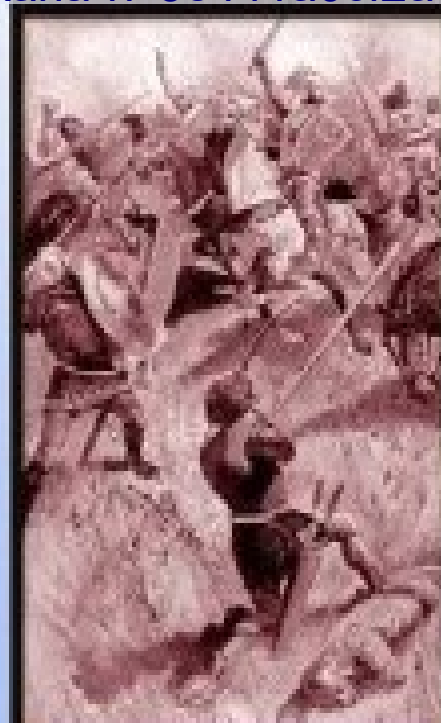
• zde se poprvé setkal se svým bratrem *Janem Jindřichem*

• měli mezi sebou velmi vřelý a blízký vztah

• svou první velkou bitvu vybojoval na den svaté Kateřiny roku 1332

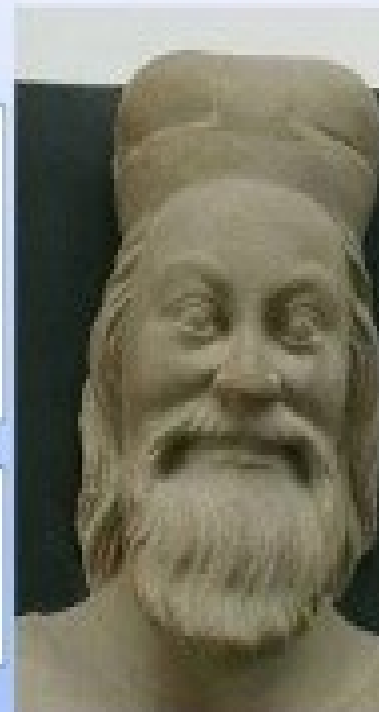
→ bitva u Svaté Felicie

<https://edu.ceskatelevize.cz/mladi-karla-iv-5e441a6cf2ae77328d0a6c74>

← dobývání hradu Svatá Felicie: 1. bitva Karla IV., po které byl pasován na rytíře

mladší bratr Karla IV. Jan Jindřich →

NAVRÁT DO ČECH

- ✖ Po návratu do Čech opět obnovil pořádek a vážnost krále Jana Lucemburského.
- ✖ Poplatil otcovy dluhy (Jan si často půjčoval peníze od české šlechty na svůj nákladný život)
- ✖ Trestal loupeživé bandy.
- ✖ Nechal opravit zanedbaný a zpustošený Pražský hrad.

KAREL IV. – VITA CAROLI:

- „Toto království jsme našli tak zpustošené, že jsme nenašli jediný svobodný hrad, který by nebyl zastaven se všemi královskými statky, takže jsme neměli, kde bychom přebývali, leč v měštanských domech jako jiní měšťané. Pražský hrad byl tak zpustošen, pobořen a rozbit, že se od časů krále Otakara II. celý sesul až k zemi. Na tom místě jsme dali nově vystavět velikánský a krásný palác s velkým nákladem, jak je dnes kolemjdoucím patrné. V té době jsme poslali pro svou manželku, neboť byla dosud v Lucembursku. Ta pak přišedši měla po roce prvorozenou dceru jménem Markéta. V těch dobách dal nám náš otec markrabství moravské a toho titulu jsme užívali. Když pak obec šlechtických mužů z Čech přihlédla k tomu, že pocházíme ze starobylého rodu českých králů, poskytla nám z lásky k nám pomoc, abychom mohli zpět získat hrady a královské statky.“

<https://edu.ceskatelevize.cz/karel-iv-po-navratu-do-cech-5e441a6df2ae77328d0a6c76>

<https://edu.ceskatelevize.cz/situace-v-cechach-po-navratu-karla-iv-5e44248c2773dc4ee4139d74>

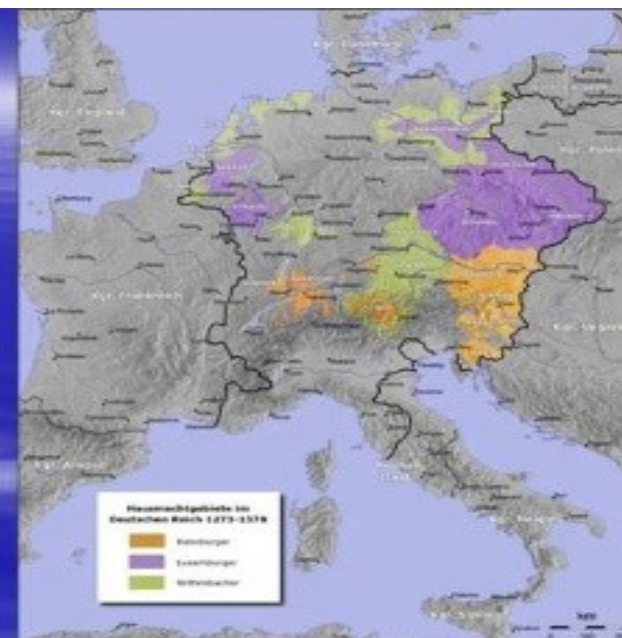
Svou matku již Karel po návratu do Čech nezastihl, zemřela 3 roky před jeho příjezdem. Jeho první zastávkou po návratu do Čech tak byl zbraslavský klášter, kde v hrobce Přemyslovců navštívil její hrob.

V politice dával Karel IV. přednost vyjednávání před zbraněmi.
Sňatky, smlouvami a koupěmi rozšířil české království o další území (zbytek Slezska, Lužici, Branibory).
Dohromady spojovala tato území panovníkova osobní moc, vyjádřená korunou.

Stát se nazýval **Koruna česká**.
Korunu českou právně ustanovil Karel IV. na obranu před zneužitím královské moci – státní celek oficiálně patřil české, tzv. **Svatováclavské koruně**. Král si mohl korunu, a tím i vládu nad svou zemí, jen vypůjčit od sv. Václava.

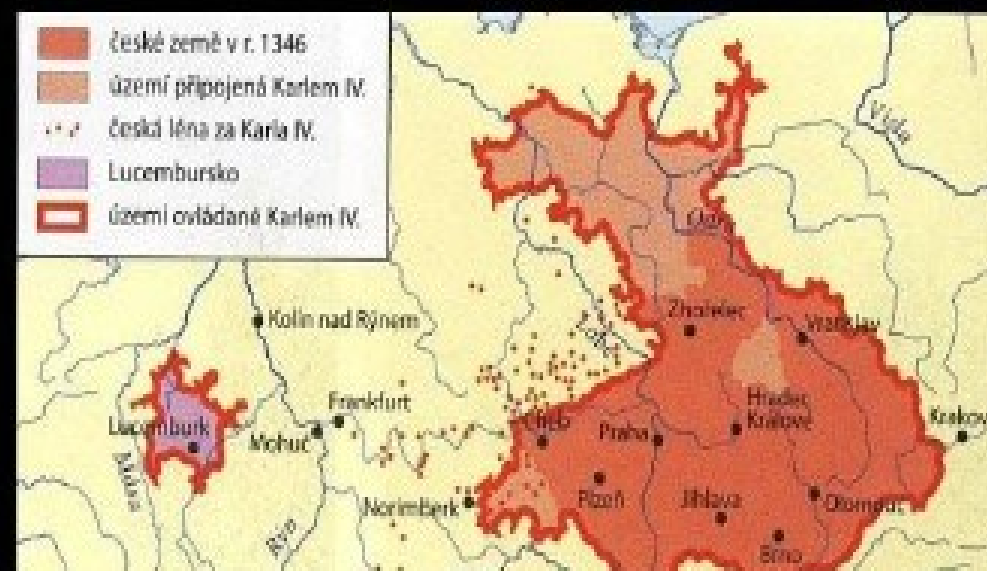
Svatá říše římská národa německého za Karla IV.

Země Koruny české za vlády Karla IV.

Území ovládané KARLEM IV.

Královské korunovace

Za účasti velkého množství rytířů z okolního území shromážděných dne 11. července 1346 u starobylého stolce na břehu Rýna (u městečka Rhens) dalo pět ze sedmi říšských kurfiřtů svůj hlas novému římskému králi (dva z volitelů nepřijeli). Tři arcibiskupové — z Treviru, Mohuče a Kolína nad Rýnem a dva ze světských volitelů — český král Jan a saský vévoda Rudolf se vyslovili pro třicetiletého moravského markraběte.

Karel pak slavnostně prohlásil, že volbu přijímá. Byly vyhotoveny listiny, jimiž byl výsledek volby rozhlášen do všech zemí a knížata i měšťané vyzváni, aby vyjádřili novému králi poslušnost. Tak tento letní den přinesl Janovi a Karlovi splnění jejich dlouholetých snah a očekávání. Byla to poslední radost, již se král Jan dožil. Brzy nato padl v bitvě u Kresčuku.

Koruna byla ozdobena 20 perlami a 96 drahokamy (safíry, smaragdy, rubíny a spinely). Jeden ze safírů je třetím největším na světě.

České korunovační klenoty se používaly při korunovaci českých králů. Nejstarší součástí souboru je **Svatováclavská koruna**, kterou nechal v roce 1346 zhotovit Karel IV. při příležitosti své korunovace českým králem. Ostatní předměty se staly součástí později.

Korunovační klenoty

Karel IV. dal před svou korunovací zhotovit korunu českých králů. Byla použita při korunovaci 22 českých panovníků.

Koruna je doplněna zlatou členkou, žezlem a jablkem. Korunovační klenoty jsou uloženy v komoře nad svatováclavskou kaplí Chrámu svatého Víta. Celý soubor je národní kulturní památkou.

Karel IV. nechal vyrobit i korunovační klenoty.

jablko
žezlo
koruna

- 1. ledna 1334 – titul markrabího moravského
- 11.července 1346 – zvolen římským králem
- 26. srpna 1346 – zvolen českým králem
- 2. září 1347 – korunovace na českého krále
- 6. dubna 1355 – korunován na římského císaře
- †29. listopadu 1378

1355 - k potvrzení hodnosti Římského císaře musel Karel podniknout velmi nákladnou a nebezpečnou korunovační cestu do Říma; na tu se vydal v doprovodu 4000 rytířů

- vítaly je obrovské a milující zástupy lidí ze všech končin světa
- i se svou tehdejší 3. ženou Annou Svidnickou byl při slavnostní mši pomazán a korunován z rukou papeže (již ne Klementa VI.) císařem Svaté říše římské
- Karel dostal přídvisko „IV.“ jako umístění v pořadí císařů se stejným jménem a stal se nejmočnějším mužem tehdy známého světa

*Slavný vjezd Karla IV.
s mladistvou a krásnou
chotí Annou Svidnickou
ke korunovaci do Říma
roku 1355, kde byl
korunován římským
císařem a jeho manželka
Anna císařovnou římskou.
V roce 1361 se císařskému
páru narodil vytoužený
syn a dědic Václav IV.
O rok později Anna umírá.*

* Českým králem se Karel stal smrtí svého otce 26. srpna 1346 a korunován byl společně s Blankou arcibiskupem Arnoštem z Pardubic 2. září 1347. K této příležitosti dal Karel zhotovit novou královskou svatováclavskou korunu, později se podílel na formulování korunovačního řádu. Jako český panovník Karel téměř ve všem navazoval na přemyslovskou tradici a po desetiletích rozbrojů uklidnil rivalitu mezi králem a šlechtou. České země vnímal jako nejstabilnější součást říše.

Dukát Karla IV.

<https://edu.ceskatelevize.cz/karel-iv-jeho-doba-a-zivot-5e4425222773dc4ee413a0c2>

<https://edu.ceskatelevize.cz/volba-karla-iv-za-rimskeho-krale-5e44195617fa7870610ed690>

<https://edu.ceskatelevize.cz/doba-a-zivot-ceskeho-krale-karla-iv-5e4424464908cf0125158005>

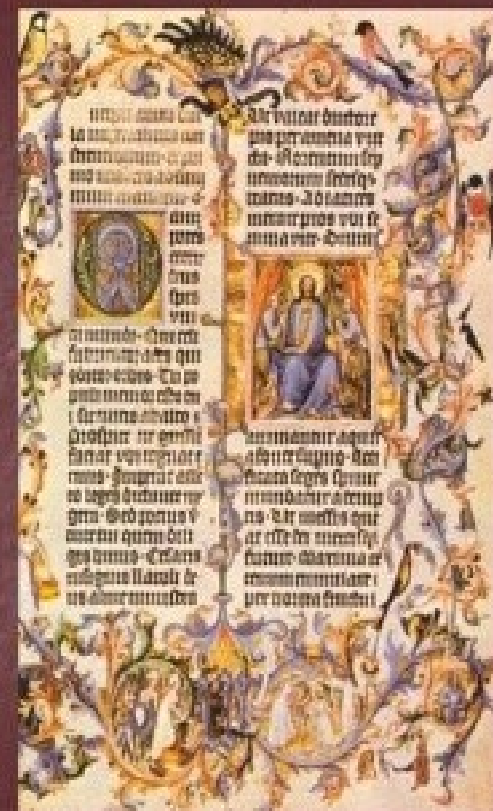
<https://edu.ceskatelevize.cz/karel-iv-a-jeho-vztah-k-risi-5e44192817fa7870610ed4b6>

Do roku 1355 se snažil o upevnění svého postavení a předložil proto návrh zemského zákoníku Maiestas Carolina, ale pro odpor české šlechty nedošlo ke schválení a přijetí tohoto významného dokumentu.

Následujícího roku 1356 vydal říšský zákoník, tzv. Zlatou bulu, v němž uzákonil výsadní postavení českého krále a českého státu v říši, určil počet světských a duchovních kurfiřtů i jejich vzájemné pořadí.

Zlatá bula císaře Karla IV.

Zlatá Bula Karla IV.

- slovo „BULA“ znamená „PEČEŤ“

→ na snímku vidíme, že pečeť byla vyrobena ze zlata; ve skutečnosti byla dutá a sloužila namísto podpisu a úředního razítka

- dokument platil po více než 400 let

- úvodní velké písmeno = *INICIÁLA*

- psáno ručně bez zvláštního formálního členění

Příklad nízkého reliéfu na pečetí Karla IV.

Zlatá bula Karla IV.

- Zlatá bula zpečetovala práva kurfiřtů při volbě římského krále. Král měl od nynějška být volen hlasem většiny a nikoli souhlasem všech kurfiřtů. Nadále však menšina, která krále nevolila, musela předstírat, že se na volbě nakonec všichni shodli
- Krom toho Zlatá bula stanovovala, aby se kurfiřti scházeli jednou do roka a společně se radili s císařem.
- Zlatá bula Karla IV. potvrzovala výjimečné postavení českého krále v rámci říše, jak bylo ustanoveno roku 1212 ve Zlaté bule sicilské, a dále je rozšiřovala

**Budete-li nenáviděti
lakomství, poplyne vám
bohatství; k němu
však nepřikládejte
srdcí svých, ale
shromážďujte si
poklady moudrosti,
neboť v jejím
vlastnictví jest
mnoho panování.
Karel IV.**

citatem.cz

Pražské arcibiskupství

Arnošt z Pardubic- první arcibiskup
pražský 1344-1364

Papež Kliment VI.
(bývalý Karlův
vychovatel na fr.
dvoře) povýšil
pražské biskupství
1344 na
arcibiskupství
(prvním
arcibiskupem se stal
Arnošt z Pardubic).

VV_32_INOVACE_10_Viela Karla
IV

Listina Karla IV. z 1. 9. 1347, jíž
udělil pražským arcibiskupům
právo korunovat české krále

obr. 6

<https://edu.ceskatelevize.cz/karel-iv-a-jeho-vztah-k-pierrovi-de-rosieres-5e44192717fa7870610e>

<https://edu.ceskatelevize.cz/vztah-karla-iv-k-vire-a-nabozenstvi-5e4424882773dc4ee4139d4e>

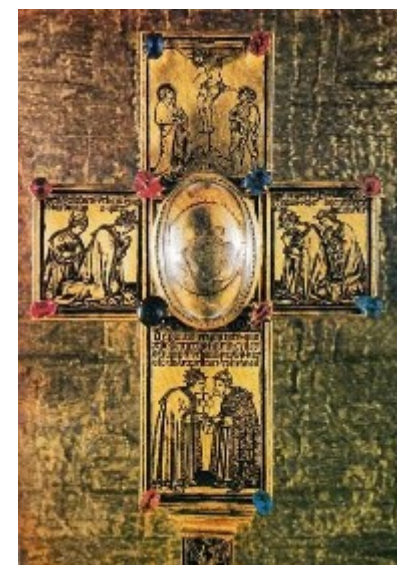

Papežská milost píše Karlu IV.

V roce 1348 napsal papež dopis římskému císaři a českému králi Karlu IV., ve kterém mu vyčítal, že nosí příliš krátké a těsné šaty, což se neshoduje s úřadem panovníka. Důrazně ho nabádal, aby se oblékal do šatů dlouhých a volných a především, aby se aktivně neúčastnil životu nebezpečných turnajů. Karel však jeho rady nedbal.....

Pouhé 2 roky po nabádavém papežově dopise se stala hrozná nehoda. Karel se zranil při turnaji, na čtyřikrát si zlomil čelist a deformoval krční páteř a ochrnl na celé tělo. Měl výborného chirurga, přesto mu nadosmrti zůstaly následky. V pouhých 34 letech byl shrbený, hlavu měl nakloněnou na levou stranu a nemohl ji otáčet.

Dlouhou rekonvalescenci Karel diplomaticky vysvětloval jako otravu a v tom smyslu napsal dopis i papeži.

Stavby Karla IV.

Hrad Karlštejn

<http://www.hrad-karlstejn.cz/obrazky/obrazky.php>

kaple sv. kříže

<http://www.hrad-karlstejn.cz/obrazky/obrazky.php>

síně paláce

<http://www.hrad-karlstejn.cz/obrazky/obrazky.php>

Karlův most

<http://www.karlůvmost.cz/obrazky/obrazky.php>

Hladová zed'

<http://www.hladovazed.cz/obrazky/obrazky.php>

Chrám sv. Víta

<http://www.katedrala-sv-vita.cz/obrazky/obrazky.php>

Karel IV. založil:

- ✦ Univerzitu Karlovu - 7. dubna 1348
- ✦ Nové město pražské – 8. března 1348
- ✦ Kamenný most (1347- 1400) – Karlův most
- ✦ Hrad Karlštejn 10. června 1348
- ✦ Karlovo náměstí
- ✦ Václavské náměstí

- Karel IV založil ve středních Čechách tzv. Velký rybník (Máchovo jezero)

Hladová zed'

Hladová zed' je opuková hradba na pražském Petříně, kterou nechal v letech 1360 - 1362 postavit Karel IV., aby zesílil městské opevnění.

Zdi se začalo říkat „Hladová“ až za hladomoru v roce 1361. V té době na stavbě pravděpodobně našla obživu část nezaměstnané městské chudiny.

- Karel IV. nechal postavit tzv. hladovou zed' na Petříně, aby chudým poskytl příležitost k výdělku.

PRAHA

- ✦ Praha byla v té době největším městem ve střední Evropě (asi 40 000 obyvatel).
- ✦ Karel založil Nové Město Pražské s kamennými domy, kostely, kláštery i náměstími.

Nové město

- Karel IV. ustanovil svým sídelním městem Prahu
 - Stávající pražská města- Malá Strana a Staré Město již nevyhovovala novým potřebám
 - Karel IV. se rozhodl vybudovat nové, ohromné město, které by propojilo osídlení mezi Pražským hradem a Vyšehradem
 - Středem Nového města bylo velké náměstí , Dobyččí trh, které dodnes nese Karlovo jméno
- Jeho rozloha je více než 500 metrů do délky a 15 metrů do šířky, dnes je největším náměstím ve střední Evropě
- Zde dal postavit dřevěnou věž, ve kterých byly o svátcích vystavovány korunovační klenoty a ostatky svatých

Nové Město pražské

- ✓ Ve snaze Prahu rozšířit a zvelebit založil Karel IV. r. 1348 Nové Město pražské. Na tu dobu vydal Karel IV. moderní nařízení, které osvobozovalo stavebníky od daní na dobu **12 let** za podmínky, že **zahájí** stavbu **do jednoho měsíce** po zakoupení pozemku a **do roka a půl** ji **dokončí**. Nové domy musely být kamenné a jednopatrové.
- ✓ Praha se stala střediskem Svaté říše římské.

d) Karlův most

- stojí na místě bývalého Juditina mostu (stržen povodní roku 1342, zbyly z něj 2 oblouky)

- na každém konci 1 věž – Mostecká + Staroměstská

- stavba (viz obr. dole) započala r. 1357 9.července v 5:31 hodin, což lze zapsat i takto 1357 9.7. 5:31; tedy řada lichých čísel

1-3-5-7-9-7-5-3-1 se čte odpředu i odzadu stejně

- most byl dokončen roku 1402

- most je údajně tak silný, protože dělníci při stavbě míchali do malty vejce, která posílaly obce z celých Čech, jednou se stalo, že na stavbu dorazil vůz plný vajec – uvařených natvrdo, aby vydržely dlouhou cestu

Karlův most při povodni roku 1872 osvědčil svou odolnost

Karel IV. pokládá základní kámen k mostu

<https://edu.ceskatelevize.cz/proces-stavby-karlova-mostu-5e4424882773dc4ee4139d4c>

<https://edu.ceskatelevize.cz/karluv-most-5e4424882773dc4ee4139d4b>

Údajně byla při stavbě přidána do malty vejce (roku 2008 to vědci potvrdili, roku 2010 zase vyvrátili).

Hrad Karlštejn nechal Karel IV. vybudovat pro uložení královských pokladů, především sbírek svatých relikvií a říšských korunovačních klenotů. Slavnostního zahájení stavby dne 10. června 1348 se spolu s Karlem IV. účastnil i první pražských arcibiskup Arnošt z Pardubic. Stavba probíhala v letech 1348–1357. Vnitřní výzdoba hradu byla dokončena v roce 1365.

<https://edu.ceskatelevize.cz/karlstejn-5e4425222773dc4ee413a0c4>

- Karlštejn (dříve Karlův Týn) byl založen Karlem IV. Roku 1348 k ochraně říšských korunovačních klenotů.
- Nejcennějším prostorem hradu je Kaple svatého Kříže ve velké věži – soubor gotických deskových obrazů od Mistra Theodorika.
- Stěny jsou obloženy polodrahokamy, strop vyzdoben benátským sklem.

a) Karlova univerzita

- založena roku 1348
- tzv. úplná univerzita → měla 4 fakulty:
 - a) artistická = přípravná fakulta
 - b) teologická = církevní učení
 - c) právnická
 - d) lékařská

*Karel IV. zakládá
pražskou univerzitu roku
1348. Arcibiskup
Arnošt z Pardubic
předčítá zakládací
listinu v přítomnosti
zástupců všech
čtyř fakult.
Pražská univerzita byla
první univerzitou
ve střední Evropě.*

KARLOVA UNIVERZITA

V roce 1348 založil první univerzitu ve střední Evropě- dnešní Karlovu univerzitu. Pozval do Prahy nejlepší mistry, právníky, lékaře a kněze, což zajistilo univerzitě mezinárodní slávu

Pražská univerzita měla čtyři fakulty.

Základem byla fakulta artistická (fakulta svobodných umění, dnes používáme výraz filosofická), na které studovali nejprve všichni studenti.

Nejprve po jejím ukončení mohli přejít na fakultu lékařskou, právnickou nebo teologickou.

Studium teologie (náboženství) tehdy představovalo vrchol vzdělání a trvalo někdy až 12 let.

Karolinum a její bývalá kaple

- Vzdělanost císaře obdivoval i italský renesanční básník **Francesco Petrarca**.
- Karel uměl číst a psát, ovládal **5 jazyků** (češtinu, italštinu, latinu, němčinu, francouzštinu).
- V životopisu **Vita Caroli** se prolínají osobní prožitky s císařovým veřejným působením, značný prostor zabírají náboženské a morální úvahy. -> kniha měla posloužit králevici Václavovi jako určitý model panovnického chování.

Ve svém vlastním životopise seznamuje čtenáře Karel IV. také i o mimořádných projevech Boží přízně, kterých se mu dostalo. Například jak díky své zbožnosti unikl zrádnému vražednému útoku v jednom italském klášteře. Jelikož se rozhodl jít na mši svatou a zachovat eucharistický půst, nepojedl připraveného pokrmu. Když se vrátil z pobožnosti, zjistil, že jeho družina, která místo účasti na mši svaté se oddávala hostině, se svíjela v smrtelných křečích otravy.

Vita Caroli

- latinsky psaná autobiografie panovníka
- Karel IV. v ní zachytil zážitky z mládí, kdy žil v cizině, a počátky pobytu v Čechách do roku 1340. Osobní zážitky se prolínají s Karlovým veřejným působením, značný prostor zabírají i náboženské a morální úvahy
- události dalších let (do roku 1345) zachytil jiný autor
- svému synovi Václavovi IV. kázal, jak se má panovník chovat a jak má správně jednat
- text byl přeložen do češtiny ještě ve 14. století

- Během svého života byl čtyřikrát ženatý:

Blanka z Valois

Anna Falcká

Anna Svidnická

Eliška Pomohanská

- Pouze první manželství s Blankou z Valois bylo šťastné (oboustranná láska).

2.) Anna Falcká (* 1329 · + 1353)

- zemřela ve věku 24 let
- manželka od r. 1348 do r. 1353

3.) Anna Svidnická (* 1339 · + 1362)

- Karlovi bylo 37, jí 14 let
- manželka od r. 1353 do r. 1362
- dala mu syna:

Václava

4.) Alžběta Eliška Pomohanská (* 1346/7 · + 1393)

- říkalo se, že „lámala meče a podkovy“
- dala mu syna: **Zikmunda**
- manželkou od r. 1362 do jeho smrti v r. 1378

Noc na Karlštejně vypráví o životě Karla IV.

ukázka z filmu

Markéta Blanka z Valois

- 1. manželka Karla IV.
- Dcera Karla z Valois a sestra budoucího krále Filipa VI. z Valois (králem Francie 1328 - 1350).
- Česká a římskoněmecká královna a moravská markraběnka.
- V době sňatku bylo oběma 7 let.
- Po svatbě byli odděleni, setkávají se v 15 letech.
- S Karlem měli hluboký citový vztah.
- Zemřela po krátké nemoci ve věku 32 let.
- Je pochována v chrámu sv. Víta na Pražském hradě.

Anna Falcká

- 2. manželka Karla IV.
- Česká a římská královna.
- Jejím prastrýcem byl Jindřich Korutanský.
- Karel získal území Horního Falce, výborný politický tah.
- Král neměl o Annu velký zájem.
- Umírá ve 24 letech, pravděpodobně žalem po synovi Václavovi (zemřel ve dvou letech).
- Další verze její smrti byl pád z koně.
- Děti: Václav (zemřel ve věku necelých dvou let).

Anna Svídnická

- 3. manželka Karla IV.
- Česká královna, římská královna a římská císařovna
- „**Nejkrásnější** žena v Evropě“.
- Původní snoubenka Karlova zemřelého syna.
- V době sňatku jí bylo teprve 13 let (Karlovi 37).
- Zemřela při porodu i s novorozencem ve věku 23 let.
- Karel o ní mluvil jako o „nejdražší choti“.
- Po její smrti také velmi truchlil.
- Děti: Alžběta, Václav IV.

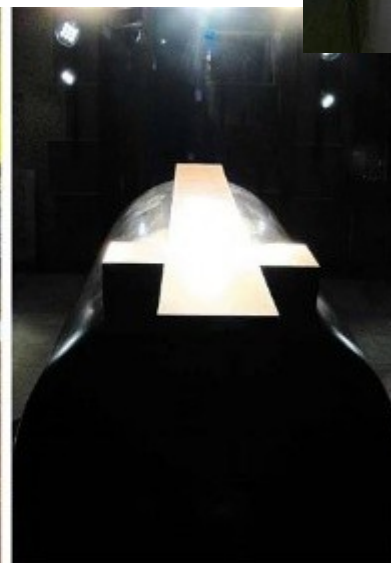
Alžběta Pomořanská

- 4. manželka Karla IV., též známá jako Eliška.
- Vnučka polského krále Kazimíra Velikého.
- Česká královna a římská císařovna.
- V době sňatku jí bylo 16 let (Karlovi už 47!).
- Rázná, neústupná a sebevědomá žena, vynikala velkou fyzickou silou (lámala podkovy a ohýbala železo).
- Karel se s ní oženil z diplomatických důvodů.
- S Karlem měli harmonické manželství.
- Přežila Karla o 15 let.
- Byla pochována v katedrále svatého Víta po boku Karla.
- Děti: Anna (anglická královna), Zikmund, Jan Zhoř.

Dne 29. listopadu r.1378 Karel IV. zemřel. Opustil milovanou vlast i dobrý český lid. Zemřel největší Čechů král, největší dobroděj národa našeho, zemřel pravý otec vlasti. Kolem lože umírajícího štkali shromáždění členové jeho rodiny, ale brzy plakala Praha, nařikal celý národ nad ztrátou jeho nenahraditelnou.

Karla trápila ve vyšším věku dna. Kritickou se však stala zlomenina krčku stehenní kosti, která ho upoutala na lůžko. V důsledku toho v sobotu 29. 11. 1378 skonal na Pražském hradě tři hodiny po západu slunce na zápal plic.

<https://edu.ceskatelevize.cz/smrt-a-pohreb-cisare-a-krale-karla-iv-5e4424922773dc4ee4139da3>

<https://edu.ceskatelevize.cz/kralovska-hrobka-karla-iv-5e4424922773dc4ee4139da4>